

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 1099998
Voorstelnummer: 1100609

Houten, 6 oktober 2026

gemeente Houten

Onderwerp:

2^e Bestuursrapportage 2026

Beslispunten:

1. De 2e Bestuursrapportage 2026 vast te stellen, inclusief de begrotingswijzigingen van € 3,09 mln., af te zien van de geraamde incidentele onttrekking van € 1.66 mln. aan de algemene reserve en het voordeel uit de Specifieke Uitkering Oekraïne van € 1.85 mln. te storten in de algemene reserve ten behoeve van de opgave rond de huisvesting van nieuwkomers, waardoor het begrotingssaldo 2026 uitkomt op een voordeel van € 0,67 mln.
2. De meerjarige wijzigingen 2026 tot en met 2030 in de bestemmingsreserves vast te stellen overeenkomstig de in tabel 13 van hoofdstuk 9 'Reserves en voorzieningen' van de 2e Bestuursrapportage 2026 opgenomen mutaties.

Samenvatting

De 2e Bestuursrapportage 2026 geeft de actuele financiële stand van de gemeente Houten weer. De 2e Bestuursrapportage laat een positief begrotingssaldo 2026 van €0.67 mln. zien. De beleidswijzigingen incl. de verwerking van de septembercirculaire 2026 leiden tot een voordelige begrotingswijziging van € 3,09 mln. De eerder geraamde onttrekking van € 1,66 mln. aan de algemene reserve ten behoeve van een sluitend begrotingssaldo is daardoor niet meer noodzakelijk. Het bedrag blijft beschikbaar ter versterking van de financiële positie, in lijn met de financiële strategie. Daarnaast wordt het voordeel uit de Specifieke Uitkering Oekraïne van € 1,85 mln. tijdelijk aan de algemene reserve toegevoegd en gereserveerd voor de opgave rond de huisvesting van nieuwkomers.

Om naast het actuele begrotingssaldo ook het financiële perspectief richting de jaarrekening inzichtelijk te maken, brengt de rapportage € 1,8 mln. aan potentiële overhevelingsvoorstellen en € 0,46 mln. aan financiële ontwikkelingen in beeld. De overhevelingsvoorstellen geven inzicht in budgetten die mogelijk naar 2027 worden overgeheveld. Besluitvorming hierover vindt plaats bij de jaarrekening 2026. De financiële ontwikkelingen betreffen onzekerheden en potentiële financiële effecten die nog niet in het begrotingssaldo zijn verwerkt, maar wel van invloed kunnen zijn op het uiteindelijke jaarrekeningresultaat.

Daarnaast wordt de raad voorgesteld de meerjarige wijzigingen in de bestemmingsreserves vast te stellen, zoals opgenomen in de 2e Bestuursrapportage 2026. Het betreft wijzigingen in de omvang en inzet van de bestemmingsreserves die voortvloeien uit de ontwikkelingen en reeds genomen raadsbesluiten in 2026.

De septembercirculaire wordt jaarlijks na het opstellen van de 2e Bestuursrapportage gepubliceerd. Waar de raad hierover normaliter via een raadsinformatiebrief wordt geïnformeerd, worden de financiële effecten dit jaar via de bijlage B "Uitwerking septembercirculaire 2026" aan de Bestuursrapportage toegevoegd.

Aanleiding

De Programmabegroting 2026 vormt het financiële kader voor de uitvoering van het gemeentelijk beleid. Gedurende het begrotingsjaar kunnen ontwikkelingen in de uitvoering, gewijzigde financiële inzichten en nieuwe bestuurlijke besluiten aanleiding geven tot aanpassing van dit kader. De bestuursrapportage vormt binnen de planning- en controlcyclus het moment waarop de raad tussentijds wordt geïnformeerd over deze ontwikkelingen en besluit over aanpassing van de begroting 2026.

Beoogd effect

Met de 2e Bestuursrapportage 2026 wordt de begroting 2026 geactualiseerd op basis van de actuele financiële ontwikkelingen en waar nodig bijgesteld door middel van begrotingswijzigingen. Tevens vindt verwerking plaats van de noodzakelijke wijzigingen in de reserves. Daarbij wordt inzicht geboden in de belangrijkste financiële ontwikkelingen en onzekerheden die van invloed kunnen zijn op het uiteindelijke jaarrekeningresultaat. De

1095231

raad krijgt hiermee inzicht in de actuele financiële positie en de ontwikkeling van het financiële resultaat richting de jaarrekening 2026.

Argumenten per beslispunt

1.1 De 2e Bestuursrapportage geeft aanleiding tot bijstelling van de begroting 2026

De uitvoering van de begroting 2026 heeft geleid tot financiële wijzigingen ten opzichte van de vastgestelde begroting. Om de begroting aan te laten sluiten op de actuele financiële inzichten en de verwachte uitvoering in 2026, is bijstelling van de begroting noodzakelijk. Een tijdige bijstelling draagt tevens bij aan een juiste en rechtmatige financiële verantwoording bij de jaarrekening 2026.

1.2 Het begrotingsresultaat is gebaseerd op actuele financiële inzichten

De beleidsmatige wijzigingen zijn gebaseerd op actuele autonome en externe ontwikkelingen, de uitvoering van bestaand beleid en financieel-technische aanpassingen. De financieel meest omvangrijke wijzigingen betreffen de Specifieke Uitkering Oekraïne (€ 1,85 mln.), lagere kapitaallasten binnen de openbare ruimte (€ 1,6 mln.) en ontwikkelingen binnen het sociaal domein, waaronder Jeugd en Wmo (€ 0,7 mln.). Hier staan onder meer de bijstelling van de septembercirculaire 2026 (€ 0,84 mln.), de bijdrage aan Werk en Inkomen Lekstroom (€ 0,5 mln.), hogere rentelasten als gevolg van het investeringsvolume (€ 0,2 mln.) en de vertraging in het behalen van de bezuiniging op de Participatiewet (€ 0,2 mln.) als nadeel tegenover. Voor deze laatste opgave is een alternatieve businesscase uitgewerkt.

1.2 De financiële effecten van de septembercirculaire zijn niet beïnvloedbaar door de gemeente en worden daarom verwerkt in de begroting.

De financiële bijstellingen in de septembercirculaire vloeien voort uit landelijke ontwikkelingen en besluitvorming van het Rijk. De gemeente heeft geen invloed op de omvang van deze bijstellingen. Om de begroting aan te laten sluiten op de actuele rijksbijdragen, worden de financiële effecten van de septembercirculaire in de 2e Bestuursrapportage verwerkt.

De septembercirculaire 2026 heeft voor Houten een nadelig effect van € 584.000 op het begrotingssaldo 2026. Dit effect bestaat uit verschillende algemene mutaties. Een nadelige bijstelling van € 230.000 betreft de verwachte ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF), € 318.000 betreft de actualisatie van de verdeelmaatstaven en € 36.000 betreft overige ontwikkelingen. Een nadere toelichting op de septembercirculaire 2026 en de financiële effecten voor Houten is opgenomen in bijlage B, 'Uitwerking septembercirculaire 2026'.

1.3 De incidentele onttrekking aan de algemene reserve van € 1,66 is vooralsnog niet benodigd

Het begrotingssaldo 2026 is gedurende het jaar gewijzigd. De voordelige begrotingswijzigingen als gevolg van beleidswijzigingen maken de eerder geraamde incidentele onttrekking van € 1,66 aan de algemene reserve ter dekking van het begrotingssaldo 2026 is vooralsnog niet langer benodigd op basis van deze actuele situatie. De financiële positie versterkt daarmee, in lijn met de financiële strategie uit de financiële verkenningen. Een hogere algemene reserve vergroot de financiële weerbaarheid en biedt meer ruimte om financiële tegenvallers op te vangen en toekomstige ontwikkelingen binnen het gemeentelijk beleid op te vangen.

1.4 Incidentele voordelen beschikbaar houden voor prioritaire opgaven uit het coalitieakkoord

Het storten van het voordeel uit de Specifieke Uitkering Oekraïne van € 1,85 mln. in de algemene reserve zorgt ervoor dat dit incidentele voordeel tijdelijk beschikbaar blijft en kan worden gereserveerd voor de opgave rond de huisvesting van nieuwkomers. Hiermee blijft het incidentele voordeel beschikbaar voor een concrete prioritaire opgave uit het coalitieakkoord. De toevoeging sluit aan bij de financiële strategie om incidentele meevallers niet structureel in te zetten, maar beschikbaar te houden voor incidentele opgaven en investeringen die aansluiten bij de bestuurlijke prioriteiten.

Kanttekeningen

1.1 Het financiële beeld is nog niet de eindstand van 2026

De 2e Bestuursrapportage 2026 is gebaseerd op de financiële stand per eind september 2026. Het financiële beeld kan zich in de laatste maanden van het jaar nog wijzigen. Ontwikkelingen die na het peilmoment optreden of waarvan de financiële gevolgen nog onzeker zijn, kunnen het uiteindelijke jaarrekeningresultaat beïnvloeden.

1.2 De 2e Bestuursrapportage maakt ook potentiële financiële risico's richting de jaarrekening zichtbaar

Naast de begrotingsbijstelling geeft de rapportage inzicht in potentiële financiële ontwikkelingen richting de jaarrekening 2026. Het gaat hierbij om ontwikkelingen waarvan de financiële omvang of het financiële effect op het peilmoment nog onvoldoende zeker is om in de begroting te verwerken, maar die wel van invloed kunnen zijn op het uiteindelijke jaarrekeningresultaat. De potentiële overhevelingsvoorstellen bedragen circa € 1,8 mln. voordelig. Daarnaast is sprake van potentiële financiële ontwikkelingen met een nadelig effect van circa € 0.46 mln. Op basis van de huidige inschatting kan het potentiële nadelige effect worden opgevangen binnen het resterende begrotingssaldo 2026. De financiële ontwikkelingen blijven onderdeel van de monitoring richting de jaarrekening 2026.

1.3 De jaarrekening is het moment voor een integrale afweging van budgetoverhevelingen

In de 2e Bestuursrapportage 2026 is per programma een informatief overzicht opgenomen van budgetten die op basis van de huidige inzichten mogelijk voor overheveling naar 2027 in aanmerking komen. Dit overzicht vormt geen voorstel tot budgetoverheveling. De daadwerkelijke budgetoverhevelingen worden bij de jaarrekening 2026 integraal beoordeeld en ter besluitvorming aan de raad voorgelegd, waarbij het jaarresultaat, de financiële positie en de actuele financiële en beleidsmatige ontwikkelingen in samenhang worden betrokken.

1.4 De 2e Bestuursrapportage, Programmabegroting en het Collegeprogramma vormen samen het kader voor financiële en beleidsmatige sturing

De 2e Bestuursrapportage 2026, de Programmabegroting 2027 en het Collegeprogramma 2026-2030 worden gelijktijdig aan de raad voorgelegd. De producten vormen in samenhang het kader voor de financiële en beleidsmatige sturing: de 2e Bestuursrapportage geeft inzicht in de uitvoering en financiële positie van 2026, de Programmabegroting vertaalt de financiële en beleidsmatige kaders naar 2027 en het Collegeprogramma geeft richting aan de bestuurlijke koers voor 2026-2030. Waar ontwikkelingen uit de 2e Bestuursrapportage doorwerken naar 2027, zijn deze betrokken bij de Programmabegroting 2027.

1.5 De meerjarige effecten van de septembercirculaire worden toegelicht, maar verwerkt in de 1e Bestuursrapportage 2027

De septembercirculaire 2026 bevat naast financiële effecten voor 2026 ook financiële effecten voor de jaren 2027 tot en met 2030. De 2e Bestuursrapportage 2026 richt zich op de financiële ontwikkelingen in het begrotingsjaar 2026. De meerjarige effecten vallen daarmee buiten de scope van deze bestuursrapportage. De meerjarige effecten worden in dit voorstel wel toegelicht, omdat zij relevant zijn voor de besluitvorming over de Programmabegroting 2027 en het coalitieprogramma 2027-2030. Daarmee heeft de raad tijdig inzicht in de gevolgen van de septembercirculaire voor het meerjarige financiële beeld. Conform de bestendige lijn worden de financiële effecten voor 2027 tot en met 2030 verwerkt in de 1e Bestuursrapportage 2027.

Participatie

N.v.t.

Financiën en formatie

De 2e Bestuursrapportage 2026 leidt tot een voordelig begrotingssaldo van € 0,67 mln. voor 2026. Het begrotingssaldo vóór de 2e Bestuursrapportage was € 1,09 mln. voordelig. De in de rapportage opgenomen beleidsmatige ontwikkelingen hebben per saldo een voordelig financieel effect van € 3,09 mln. Daarmee komt het begrotingssaldo vóór verwerking van de mutaties in de algemene reserve uit op € 4,18 mln. voordelig. De bij de Programmabegroting 2026 geraamde incidentele onttrekking van € 1,66 mln. uit de algemene reserve ter dekking van het begrotingssaldo 2026 is vanwege het positieve saldo niet langer benodigd. Het achterwege laten van deze geraamde onttrekking versterkt de financiële positie en creëert tegelijkertijd meer financiële ruimte voor de verdere vormgeving en uitvoering van het coalitieprogramma 2026-2030. Daarnaast wordt het voordeel uit de

Specifieke Uitkering Oekraïne van € 1,85 mln. tijdelijk aan de algemene reserve toegevoegd en gereserveerd voor de opgave rond de huisvesting van nieuwkomers.

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van het begrotingssaldo weer vanaf de Programmabegroting 2026 tot en met de 2e Bestuursrapportage 2026. Voor de inhoudelijke toelichting op de afzonderlijke financiële bijstellingen wordt verwezen naar de 2e Bestuursrapportage 2026.

Tabel 1: Begrotingssaldo 2^e bestuursrapportage 2026

Stand	2026
Primitieve begroting 2027	-
Wijzigingen uit 2025	21
Raadsbesluiten tot de eerste bestuursrapportage 2026	383
Eerste bestuursrapportage 2026	-1.590
Per saldo tot en met de 1e bestuursrapportage 2026	-1.186
Wijzigingen tot de 2e bestuursrapportage 2026	96
Per saldo wijzigingen tot en met de 2e bestuursrapportage	-1.090
Tweede bestuursrapportage 2026	-3.673
Effect septembercirculaire 2026	584
<i>Subtotaal begrotingswijziging 2e bestuursrapportage</i>	<i>(-3.089)</i>
Wijzigingen tot en met de 2e bestuursrapportage	-4.179
Niet langer benodigde onttrekking uit de algemene reserve	1.658
Storting in de reserve	1.850
Stand 2^e bestuursrapportage 2026	-670

*Bedragen x € 1.000
Min bedrag staat voor voordeel*

Communicatie

Na vaststelling door de gemeenteraad wordt de 2e Bestuursrapportage 2026 gepubliceerd via de gemeentelijke website. De raad wordt in december via een raadsinformatiebrief opnieuw geïnformeerd over de actuele financiële stand richting de jaarrekening 2026.

Voortgang

Na vaststelling van de 2e Bestuursrapportage worden de financiële bijstellingen verwerkt in de begroting 2026. De actuele financiële stand wordt vervolgens betrokken bij de verdere voorbereiding van de jaarrekening 2026. De raad wordt in december via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de laatste financiële ontwikkelingen richting de jaarrekening.

Evaluatie

N.v.t.

Houten, 6 oktober 2026

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten,
de loco-secretaris, de burgemeester,

R.W. Vrieling

H.C. Heerschop

Bijlagen

Bijlage 1: 2e Bestuursrapportage 2026 Gemeente Houten

Bijlage 2: Uitwerking septembercirculaire 2026

Verantwoordelijke portefeuillehouder college

1e PoHo: Bram Kouwenhoven

Raadsbesluit

Voorstelnummer: 1100609

Onderwerp

2^e Bestuursrapportage 2026

De raad van de gemeente Houten heeft het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 6 oktober 2026 gelezen en besluit:

1. De 2e Bestuursrapportage 2026 vast te stellen, inclusief de begrotingswijzigingen van € 3,09 mln., af te zien van de geraamde incidentele onttrekking van € 1.66 mln. aan de algemene reserve en het voordeel uit de Specifieke Uitkering Oekraïne van € 1.85 mln. te storten in de algemene reserve ten behoeve van de opgave rond de huisvesting van nieuwkomers, waardoor het begrotingssaldo 2026 uitkomt op een voordeel van € 0,67 mln.
2. De meerjarige wijzigingen 2026 tot en met 2030 in de bestemmingsreserves vast te stellen overeenkomstig de in tabel 13 van hoofdstuk 9 'Reserves en voorzieningen' van de 2e Bestuursrapportage 2026 opgenomen mutaties.

Dit is besloten in de openbare vergadering van de raad op 12 november 2026.

De raad van de gemeente Houten,
De griffier a.i.,

{{?esl:Signer2:Capture:size(200,100)}}

de voorzitter,

{{?esl:Signer1:Capture:size(200,100)}}

M.A.J.R. Hermans

H.C. Heerschop